



การพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
สำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
Development on Child-Centered Learning Activities in schools under
Kalasin Primary Educational Service Area Office 2

อัญชลี ภูคงคา Anchalee Phukhongkha^๑

Received: October 18, 2019

Revised: November 20, 2019

Accepted: December 21, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมาย ๑) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ ๒) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ ๓) เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ การวิจัยแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ ประกอบด้วยระยะที่ ๑ การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ คน ระยะที่ ๒ การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูสอน จำนวน ๔๒๔ คน ใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ระยะที่ ๓ การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ โดยศึกษา Best Practices จากโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจำนวน ๓ โรงเรียน จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน ๖ คน และตรวจสอบยืนยันประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๙ คน ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และแบบประเมิน โดยมีสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๖

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง, การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

^๑สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Un_unjunk@hotmail.com



Abstract

The purposes of the research were 1) to study the components and the indicators of child-centered learning activities in schools under Kalasin Primary Educational Service Area Office 2 2) to study current conditions and desirable conditions of child-centered learning activities, and 3) to develop guidelines of child-centered learning activities. The research had been conducting for 3 phases. The first phase was the study of the components and the indicators of child-centered learning activities conducted by 5 academic experts; the second phase was the study of current conditions and desirable conditions of child-centered learning activities conducted by sampling group which consisted of school administrators and teachers for 424 persons selected by Stratified Random Sampling using the table of Krejcie and Morgan and phase 3 was guidelines development of child-centered learning activities duplicated Best Practice from 3 pilot schools by 6 experts. The guidelines were inspected, assured, and appraised by 9 experts using Focus Group method. The study tools were questionnaire, interview, focus group record, and evaluation form. Statistics used to analyze data were index of item-objective congruence , percentage, MEAN, standard deviation, discrimination, the entire coefficient of reliability at 0.96.

keywords: development, child-centered learning activitie



บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่างๆ ที่เป็นเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๘:๑) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือวิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ จากปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ที่ได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องยาวนานและเป็นแนวทางที่ได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามต้องการอย่างได้ผล (วัฒนาพร กระจ่างบุค, ๒๕๔๒ : ๓๔)

คุณภาพการจัดการศึกษาในส่วนของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกกระตักการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนของตัวบ่งชี้ที่ ๖ คือประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีโรงเรียนที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วนและยังมิได้รับการรับรองในการประเมินภายนอก สอดคล้องกับผลการทดสอบระดับชาติ O-NET ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต ๒ ที่ผ่านมามีโรงเรียนจำนวนมากที่คะแนนบางรายวิชา คะแนนยังต่ำมาก ส่งผลต่อคะแนนเฉลี่ยในระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ และระดับประเทศ จากปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าเป็นสาเหตุในการไม่ได้รับการรับรองการประเมินภายนอก และเป็นปัญหาอย่างยิ่งในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา นอกจากนี้ คุณภาพการจัดการศึกษาในส่วนของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งผลต่อการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกกระตักการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมผลการทดสอบระดับชาติ (O-net) ที่ผ่านมามีโรงเรียนจำนวนมากที่คะแนนเฉลี่ยหลายรายวิชาคะแนนต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่การศึกษาฯ และระดับประเทศ

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และสนองตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสนองต่อเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๕ และฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
๒. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต ๒



๓. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น ๓ ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ ๑ ศึกษาศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๕ คน โดยการใช้แบบเจาะจง(Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด เป็นแบบประเมิน มีลักษณะเป็นตรวจรายการ (Chick list) และแบบประมาณค่า ๕ ระดับ การเก็บรวบรวมข้อมูล คือผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามพร้อมแบบประเมินฯ ถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยส่งทางไปรษณีย์ (ผู้วิจัยแนบซองติดแสตมป์จ่ายหน้าซองส่งกลับมายังผู้วิจัย) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ระยะที่ ๒ การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ โดยมีประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ จำนวน ๑,๔๘๘ คน และมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ จำนวน ๔๒๔ คน จากการเปิดใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และเปิดตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie and Morgan, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๔๕) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นตรวจรายการ (Chick list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๖ และมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลผ่านตู้รับ-ส่ง หนังสือราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ และส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ (ผู้วิจัยแนบซองติดแสตมป์จ่ายหน้าซองส่งกลับคืนมายังผู้วิจัย) และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ระยะที่ ๓ ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ แบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI^{Modified}) การวิเคราะห์ดัชนีประเมินความต้องการจำเป็น ใช้สูตร (Modified Priority Needs Index : PNI^{Modified})

ตอนที่ ๒ ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติดี (Best Practice) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและ



หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน ๓ โรงเรียนละ ๒ คน รวม ๖ คน โดยการเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ ถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติดี (Best Practice) ผู้ช่วยผู้วิจัยและผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ ๓ นำผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และการศึกษา (Best Practices)จากโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาวางแผนทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ ๔ ตรวจสอบยืนยันประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๙ คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของแนวทางฯ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ ถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Focus Group) ผู้ช่วยผู้วิจัยและผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ความเหมาะสมความเป็นไปได้ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากแบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของแนวทางฯ และบันทึกการสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

๑. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านผู้สอน มีตัวชี้วัดทั้งหมด ๙ ตัวชี้วัด ๒) ด้านผู้เรียน มีตัวชี้วัด ๘ ตัวชี้วัด ๓) ด้านผู้บริหาร มีตัวชี้วัด ๘ ตัวชี้วัด ๔) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีตัวชี้วัด ๙ ตัวชี้วัด โดยภาพรวมองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

๒. สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ พบว่า ระดับดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ ระดับดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา



กาฬสินธุ์ เขต ๒ เมื่อเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน และด้านผู้บริหาร ตามลำดับ และการประเมินแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ๙ คน ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

๓. แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

๓.๑ ผู้สอน มีแนวทางพัฒนา คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ ตามความต้องการต้องการจำเป็นของโรงเรียนและชุมชน บรรยายภาคและแหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สร้างสัมพันธ์ที่ดี แสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง เอาใจใส่ผู้เรียนและให้การเสริมแรงตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ลงมือปฏิบัติ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้กล้าแสดงออกตามความถนัดและความสนใจให้เต็มตามศักยภาพ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่าน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓.๒ ผู้เรียน มีแนวทางพัฒนา คือ ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถความถนัดและความสนใจของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มร่วมมือเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอน สมาชิกในชั้นเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย ได้แสดงออกอย่างชัดเจน และมีเหตุผล ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด

๓.๓ ด้านผู้บริหาร มีแนวทางพัฒนา คือ ส่งเสริมการบริหารแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการจัดทำแผนงานโครงการเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนงบประมาณด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน เทคโนโลยี ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้เข้ารับการพัฒนาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้สอนได้แลกเปลี่ยนทักษะ เทคนิควิธีการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓.๔ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางพัฒนา คือ มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เหมาะสมกับช่วงวัยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตามความถนัดและความสนใจ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนและสถานการณ์จริง มีการใช้สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศที่เพียงพอเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานที่ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอนในบรรยากาศของการเอื้ออาทรและเป็นมิตร จัดกิจกรรมฝึกทักษะให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรียงจากง่ายไปยากและส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างหลากหลายตามที่หลักสูตรกำหนด จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะชีวิต การประกอบอาชีพ และการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข



อภิปรายผลการวิจัย

๑. ผลการศึกษาค้นคว้าประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ดังนี้

๑.๑ ด้านผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัด นอกจากนั้นยังมีการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๒ : ๓-๔) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า การปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะคุณภาพของนักเรียน เป็นสำคัญซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นต้นมา พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ขึ้นซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาระดับแรกของประเทศไทย ได้มีการกำหนดเนื้อหาสาระต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของประเทศ ตัวชี้วัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้สอนไว้ดังนี้ ผู้สอนเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ ผู้สอนจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมที่ปลูกเร้าใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้สอนเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง ผู้สอนจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและ คิดอย่างสร้างสรรค์ ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตัวเอง ผู้สอนส่งเสริม กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มผู้สอนใช้สื่อการสอนฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบ ความรู้ ผู้สอนใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง ผู้สอนฝึกฝน กิริยามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย ผู้สอนสังเกตและประเมินผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

๑.๒ ด้านผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดที่ ๔ ที่ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา ตั้งแต่มาตราที่ ๒๒-๓๐ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยระบุไว้ว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้การจัดการเรียนการสอนต้องมุ่งประโยชน์ของ ผู้เรียนเป็นสำคัญจึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติ ให้ทำได้คิดได้แก้ปัญหา ได้มีนิสัยรักการเรียนรู้ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนตลอดชีวิต เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม มีค่านิยมที่ดีงาม โดย เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รู้จักใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน กระบวนการเรียนรู้ การจัด เนื้อหา ต้องให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่าง บุคคล มีการฝึกกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์จริง จัดบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนเพื่ออำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

๑.๓ ด้านผู้บริหาร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๓ : ๖๗) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการบริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้ ปรับเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้โดยสนับสนุนและมีส่วนร่วมกับครูและ ผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนไว้ในธรรมนูญ โรงเรียนที่มีแผนงาน ในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามแนวทางการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ นำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา บริหาร



จัดการให้อื้ออำนวยความสะดวกให้ครูผู้สอนมีเสรีในการคิด พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ทำวิจัยในชั้นเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู การทำงานเป็นทีมเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ให้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตร พัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ เป็นห้องเรียน จัดให้มีระบบนิเทศภายใน ช่วยเหลือครูในด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๑.๔ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน นวลจิตต์ เขาวงกตพิงค์ และคณะ (๒๕๕๕ : ๘ - ๙) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดังข้อมูลทีระบุไว้เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๓ : ๕๗) ได้กล่าวว่า ลักษณะกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสาระของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ไว้ว่า การจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน ให้มีการเรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรักการอ่าน จัดให้มีการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ มีการผสมผสานเนื้อหาสาระด้านต่างๆ อย่างสมดุล จัดการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้และรอบรู้ จัดให้มีการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่และให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ด้วย

๒. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

๒.๑ ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของอรอุมา กองฝ่าย (๒๕๕๘ : ๑๓๖-๑๔๔) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต ๓ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพปัจจุบันผู้บริหารเห็นว่าด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีการปฏิบัติต่ำที่สุด ควรพัฒนาและมีความต้องการจำเป็นด้านสื่อการจัดการเรียนรู้มากที่สุด ครูผู้สอนเห็นว่าด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีการปฏิบัติต่ำสุด ความต้องการพัฒนาด้านการวัดและประเมินผลมากที่สุด และมีความต้องการจำเป็นด้านสื่อการจัดการเรียนรู้มากที่สุด ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฏฐา ศรีเศรษฐา (๒๕๕๕ : ๖๗ - ๑๒๑) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๖ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และยังพบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของทองดูลย์ งามแก้ว (๒๕๕๓ : ๘๕ - ๙๐) ได้ทำวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต ๖ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนด้านปัจจัยสนับสนุนสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน



สถานศึกษาควรกำหนดวางแผนร่วมกันทุกฝ่าย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลายตรงกับความต้องการของผู้เรียน ด้านการนิเทศติดตามผลผู้บริหารควรนิเทศต่อเนื่องเป็นระบบ และมีรูปแบบชัดเจน

๒.๒. สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยบางประเด็นของวนิดา หายสูงเนิน (๒๕๕๖ : ๖๔- ๖๖) ได้ทำวิจัยเรื่องสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๑ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๑ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งต้องได้รับการอบรมและนำไปถ่ายทอดคณะครูวิชาการโรงเรียน นำผลนิเทศประชุมปรึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและมีการสนับสนุนงบประมาณการนิเทศ อย่างเพียงพอ ส่งเสริมการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ด้านการเตรียมการสอน ครูมีการเตรียมข้อมูลเนื้อหา ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันพัฒนาผู้เรียนและลดภาระงานนอกเหนือจากการเรียนการสอนให้ครูมีหน้าที่สอนและพัฒนาผู้เรียนมากกว่างานด้านอื่นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยบางประเด็นของสลิตา รินสิริ (๒๕๕๘ : ๔๒-๔๔) ได้ทำวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๒ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการประเมินผล ด้านการเตรียมการจัดการเรียนรู้ และด้านการใช้สื่อการเรียนรู้

๓. ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

๓.๑ ผู้สอน มีแนวทางพัฒนา คือ มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ ตามความต้องการจำเป็นของโรงเรียนและชุมชน จัดเตรียมการสอนทั้งเนื้อหา วิธีการ และสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย จัดบรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนที่จูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สร้างสัมพันธ์ที่ดี แสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง จัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างหลากหลายตามที่หลักสูตรกำหนด เอาใจใส่ผู้เรียนและให้การเสริมแรงตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ลงมือปฏิบัติ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้กล้าแสดงออกตามความถนัดและความสนใจให้เต็มตามศักยภาพ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่านปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาปรับปรุงตนเองตามศักยภาพ บันทึกปัญหาและข้อขัดข้องในการดำเนินกิจกรรมเพื่อปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมให้ดีขึ้น ทำวิจัยในชั้นเรียนและนำผลมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ประพจน์เป็นแบบอย่างที่ดีตามวิถีวัฒนธรรมไทย จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศดูแลช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ



สอดคล้องกับงานวิจัยของเจาะนิเยาะ มุस्ताปะ (๒๕๕๕: ๑๓๑ - ๑๓๔) ได้ทำวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และข้อเสนอแนะและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีมี ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน ด้านดำเนินการสอน และด้านการวัดผลและประมวลผลการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของวรพล ตราเต้ง (๒๕๕๖ : ๕๕-๕๘) ได้ทำวิจัยเรื่องสภาพการบริหารจัดการการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยที่ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของพรพนา บัวอินทร์ (๒๕๕๓ : ๘๒ - ๘๖) ได้ทำวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต ๑ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต ๑ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนได้แก่ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสื่อการสอน ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนของครู และส่งเสริมโครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อสังคมแห่งการเรียนรู้

๓.๒ ผู้เรียน มีแนวทางพัฒนา คือ ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถความถนัดและความสนใจของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มร่วมมือเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอน สมาชิกในชั้นเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย ได้แสดงออกอย่างชัดเจน และมีเหตุผล ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด ได้ฝึกประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงในการหาคำตอบ แก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและกระบวนการกลุ่ม ผู้เรียนศึกษาค้นคว้ารวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนฝึกตนเองให้มีความรับผิดชอบและมีวินัยในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยบางประเด็นของปิลันธนา กตติวงศ์ตระกูล (๒๕๕๕ : ๑๑๕ - ๑๑๖) ได้ศึกษาเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล อำเภอเมืองสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านที่ควรนำไปพัฒนา คือ ด้านผู้เรียนและด้านผู้ปกครอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของพรพนา บัวอินทร์ (๒๕๕๓ : ๘๒-๘๖) ได้ทำวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต



พื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต ๑ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผล ได้แก่ นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน จัดอบรมวิธีการวัดผลและประเมินผล การประเมินผลตามสภาพจริง การจัดระบบและใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลอย่างหลากหลายสอดคล้องกับงานวิจัยของ Schottelkorb (2008) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลางและวิธีการให้คำปรึกษาของครูแกนนำของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อเป็นข้อบ่งชี้เชิงวิเคราะห์และแบ่งระดับพฤติกรรมเป็นการเรียนรู้แบบรายงาน และแบบทบทวนบทเรียน ยิ่งไปกว่านั้นได้ตรวจสอบผลกระทบใน ๒ ส่วน คือตัวผู้ปกครอง และความเข้มในการสอน การวิเคราะห์เชิงประจักษ์จากข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าผลที่ได้ปะปนกันนักเรียน ๓ คนแรก แสดงให้เห็นการพัฒนาอย่างชัดเจนจากการสังเกตในห้องเรียนผลที่ได้จากข้อมูลประเมินครูและผู้ปกครองไม่ได้สัดส่วนกันแต่ก็ชี้วัดถึงการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม ความหมายโดยนัยสำคัญสำหรับการวิจัยในอนาคตในเรื่องประโยชน์ของรูปแบบการศึกษาการวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนและประเด็นบ่งชี้ต่างๆ

๓.๓ ด้านผู้บริหาร มีแนวทางพัฒนา คือ ส่งเสริมการบริหารแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการจัดทำแผนงานโครงการเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนงบประมาณด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน เทคโนโลยี ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้เข้ารับการพัฒนาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้สอนได้แลกเปลี่ยนทักษะ เทคนิควิธีการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน และให้คำปรึกษาแนะนำสนับสนุนงบประมาณการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการนิเทศภายในกำกับติดตามอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อใช้พัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามากำหนดแผนพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรพล ตราตั้ง (๒๕๕๖ : ๕๕-๕๘) ได้ทำวิจัยเรื่องสภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยที่ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบัติ ยศปัญญา (๒๕๕๒ : ๗๕ - ๘๐) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต ๑ ผลการวิจัยพบว่า ต้องพัฒนาทั้งระบบ สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และนักเรียน ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน

๓.๔ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางพัฒนา คือ มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เหมาะสมกับช่วงวัยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตามความถนัดและความสนใจ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนและสถานการณ์จริง



มีการใช้สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศที่เพียงพอต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานที่ มีปฏิสัมพันธ์ที่กระตือรือร้นระหว่างผู้เรียนและผู้สอนในบรรยากาศของการเอื้ออาทรและเป็นมิตร จัดกิจกรรมฝึกทักษะให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรียงจากง่ายไปยากและส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างหลากหลายตามที่หลักสูตรกำหนด จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะชีวิต การประกอบอาชีพ และการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีการบูรณาการสุนทรียภาพ ด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬาในกิจกรรมการเรียนการสอน มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ประเมินพัฒนาการของผู้เรียนตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับเหตุการณ์จริงและสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของปิ่นธนา กตติวงศ์ตระกูล (๒๕๕๕ : ๑๑๕ - ๑๑๖) ได้ศึกษาเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล อำเภอเมืองสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ๒ ด้าน และระดับมาก ๔ ด้านเรียน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียน ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยและทำงานร่วมกับผู้อื่นและรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ด้านการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน และด้านปัญหาและอุปสรรคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยบางประเด็นของพรพนา บัวอินทร์ (๒๕๕๓ : ๘๒ - ๘๖) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต ๑ ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ จัดอบรมเกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการศึกษาดูงานนอกสถานที่และสนับสนุนการจัดกิจกรรมโครงการต่างๆ ในโรงเรียน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนได้แก่ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสื่อการสอน ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนของครู และส่งเสริมโครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการสอน ได้แก่ โรงเรียนมีการสนับสนุนให้ครูมีการนิเทศกันเอง นำผลการนิเทศมาปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอน นิเทศการสอนเป็นรายบุคคลและการติดตามผลหลังการนิเทศ ด้านการวัดผลและประเมินผล ได้แก่ นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน จัดอบรมวิธีการวัดผลและประเมินผล การประเมินผลตามสภาพจริง การจัดระบบและใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลอย่างหลากหลาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัชชา ศรีเศรษฐา (๒๕๕๕ : ๖๗ - ๑๒๑) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๖ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมผู้บริหารและบุคลากรเพื่อร่วมกันคิดวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้นและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ มีการแต่งตั้งมอบหมายให้บุคลากรทำหน้าที่ในการ



หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีความหลากหลายทั้งด้านวิชาการ รวมทั้งการปฏิรูปหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อชุมชนและท้องถิ่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรที่ต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

๑.๑ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ๑) ควรมีการเผยแพร่ผลงานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นภารกิจของผู้บริหารที่จะช่วยจูงใจให้ครูกระตุ้นหรือรื้อฟื้นที่จะพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง การเผยแพร่ผลงาน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ ผลงานทางวารสารของโรงเรียน ๒) ควรมีการประชุมผู้ปกครอง การประชุมกลุ่มโรงเรียน การสัมมนาทางวิชาการ การจัดอบรมสาธิตการเรียนการสอน การจัดห้องเรียนที่เป็นตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ๓) ควรมีการเขียนบทความทางวิชาการเผยแพร่ การใช้โรงเรียนเป็นฐานของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ๔) ควรสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลายรูปแบบเช่น การแสดงความสนใจอย่างแท้จริงของผู้บริหาร การยกย่องชมเชย การประกาศเกียรติคุณ การให้วุฒิบัตรหรือโล่ การเลื่อนเงินเดือน ๕) ควรมีการส่งเสริมให้เป็นวิทยากร การส่งเข้าร่วมประชุมสัมมนา การส่งไปฝึกอบรมเพิ่มเติม การยกย่องให้เป็นผู้สอนดีเด่น ๖) ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดกิจกรรมการนิเทศเพื่อพัฒนาครู ให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๑.๒ ระดับโรงเรียน ๑) ผู้บริหารโรงเรียนและครูควรพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และเป็นหลักสูตรบูรณาการ ๒) ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการวางแผนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง หลักสูตรบูรณาการเป็นหลักสูตรซึ่งเหมาะสมกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสนับสนุนงบประมาณนั้นว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ๓) ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ปรับปรุงแหล่งการเรียนรู้ให้พร้อมสำหรับบริการ ซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้ ๔) มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๑.๓ ระดับผู้สอน ๑) เข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาตนเองอยู่เสมอให้มีความรู้ มีเทคนิควิธีการใหม่ๆที่น่าสนใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ๒) เผยแพร่ผลงานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเผยแพร่ผลงาน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ ผลงานทางวารสารของโรงเรียน ๓) การร่วมมือการจัดตั้งศูนย์เครือข่ายในระดับผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

๒.๒ ควรศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

๒.๓ ควรศึกษากลยุทธ์กับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒



บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๒). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. เอกสารชุด
แนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๒). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพมหานคร :
กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (๒๕๕๓). **รายงานสรุปการสัมมนาโยบายส่งเสริมการศึกษา
ตลอดชีวิตของประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ.
- ณัชชา ศรีเศรษฐา. (๒๕๕๕). **การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต
๒๖. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทองดูล งามแก้ว. (๒๕๕๒). **การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา
เขต ๖. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- นวลจิตต์ เขาวงกตพิงค์. (๒๕๕๕). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (๒๕๕๕). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ปิ่นธนา กิตติวงศ์ตระกูล. (๒๕๕๕). **การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน
สุวรรณภูมิพิทยไพศาล อำเภอเมืองสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วนิดา ทวยสูงเนิน. (๒๕๕๖). **สภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของ
ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๑**. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรพล ตราเต็ง. (๒๕๕๖). **การบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพังงา**. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (๒๕๕๒). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพมหานคร: แอลทีเพรส.
- สมบัติ ยศปัญญา. (๒๕๕๒). **แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใน
โรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต ๑**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สลิตา รินสิริ. (๒๕๕๘). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอ
เกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๒**. วิทยานิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๕๘). **แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ ๒๑ ที่เน้นสมรรถนะสาขาวิชาชีพ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.



อรอุมา กองฝ้าย. (๒๕๕๘). แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Schottekkorb, April A. "Effectiveness of Child – Centered Play Therapy and Person centered Teacher Consultation on ADHD Behavioral Problems of Elementary School Children : A Single Case Design," **Dissertation Abstracts International**, 69 (02) : 208 - A ; August, 2008.